

Бекітемін:
«Әсем» бөбекжай
балабақша меңгерушісі
_____ Ә.Т.Дөнен

ТӘРБИЕЛЕУ-БІЛІМ БЕРУ ПРОЦЕСІНІҢ ЦИКЛОГРАММАСЫ					
Білім беру ұйымы (балабақша)	«Әсем» бөбекжай балабақшасы				
Топ/сынып	Мектепалды топ				
Тобы, топтың реттік саны, атауы	«Қыран» топ Бала саны 25				
Балалардың жасы	5 жасар балалар				
Педагогтің аты- жөні	Тогызбаева Жаксыгул Арапбаева Гүлнұр				
Жоспардың құрылу кезеңі (апта күндерін, айды, жылды көрсету)	26.06. - 30.06.2023ж.				
Апта күндері	<i>Дүйсенбі</i>	<i>Сейсенбі</i>	<i>Сәрсенбі</i>	<i>Бейсенбі</i>	<i>Жұма</i>
Күн тәртібі					
Балаларды қабылдау	Таңғы сүзгі: балалардың терісін, дене қызуын, сыртқы келбетін тексеру. Балаларды жақсы көңіл күймен қарсы алу және оларға қолайлы жағдай жасау. Баланың көңіл күйін, оның жеке пікірін, қызығушылығын анықтау. (қарым-қатынас іс-әрекеті)				

Ата-аналармен әңгімелесу, кеңес беру	Ата-аналармен әңгімелесу: "Жазда ашық ауада серуендеудің маңызы".				
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды ойындар, үстел үсті ойындары, бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттер)	Еңбек: алаңды тазарту. Мақсат-міндеттер: ересектерге көмектесуге, еңбекке жауапкершілікпен қарауға баулу. Кезекшілік: табиғат бұрышы, ас бөлмесі, оқу құралдары бойынша міндетін соңына дейін атқаруға машықтандыру; жауапкершілікке тәрбиелеу. (еңбек іс-әрекеті)	Еңбек: гүл бақшасын арамшөптерден тазарту. Мақсат-міндеттер: өз жұмысыңыздың нәтижесін көру, белсенділіктен қанағат алуға тәрбиелеу. Кезекшілік: табиғат бұрышы, ас бөлмесі, оқу құралдары бойынша міндетін соңына дейін атқаруға машықтандыру; жауапкершілікке тәрбиелеу. (еңбек іс-әрекеті)		Еңбек: құм жәшіктерін құммен толтыру. Мақсат-міндеттер: балаларды жалпы игілікке жұмыс істеуге тәрбиелеу. Кезекшілік: табиғат бұрышы, ас бөлмесі, оқу құралдары бойынша міндетін соңына дейін атқаруға машықтандыру; жауапкершілікке тәрбиелеу. (еңбек іс-әрекеті)	Еңбек: алаңды сыпыру. Мақсат-міндеттер: еңбекқорлықты, ұқыптылықты дамыту. Кезекшілік: табиғат бұрышы, ас бөлмесі, оқу құралдары бойынша міндетін соңына дейін атқаруға машықтандыру; жауапкершілікке тәрбиелеу. (еңбек іс-әрекеті)
	"Менің ғажайып бұлтым" дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер:	"Домино" дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер: баланың топтамалар		"Бұл не?" дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер: логикалық ойлауды,	"Құстар" (андар, балықтар) дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер:

	қиялды, эмоционалдық сфераны, табиғатты елестетіп қабылдауды дамыту (ойын релаксациялық кідіріс рөлін де атқарады). Ойын барысы: балалар шабындықта ыңғайланып жайғасады, тынышталып, көздерін жұмады. Тапсырма. Шабындықта демалып отырғандарын елестету. Құстардың дауысы естіледі, шөптер мен гүлдердің иісі шығады, бұлт аспанда қалықтайды. Аспандағы бұлтты таңдап, оның неге ұқсайтынын айтып	жайлы білімдерін дамыту, пысықтау; сәйкес заттың бейнесін тауып дұрыс атауға, оның атқаратын қызметі жайында бір сөйлемді құрастыруға дағдыландыру; қабылдау, зейін, ойлау қабілеттері, ұсақ қол моторикасын желілдіру. Ойын шарты. Суреттері сәйкес келетін карточкалардың біріне қатарлап тізіп қою, кім бұрын барлық карточкаларын қояды, сол жеңіп шығады. Қажетті құралдар: бірдей қос суреттер,		есте сақтауды, тапқырлықты дамыту. Міндеттері: балаларға тірі және жансыз табиғат нысанын сипаттауға үйрету. Зейінді, есте сақтауды, сөйлеуді және логикалық ойлауды дамыту, ойынға қызығушылықты тәрбиелеу. Ойын барысы. Тәрбиеші тірі немесе жансыз табиғат нысанын ойлап, оның белгілерін атай бастайды, ал балалар жалғастырады. Мысалы: Жұмыртқа - сопақ, ақ, үлкен, үсті қатты, қоректік, дүкеннен табуға болады, жеуге жарамды, одан	жануарларды, құстарды, балықтарды топтастыру және атау қабілеттерін бекіту. Зейінді, есте сақтауды, сөйлеуді және логикалық ойлауды дамыту. Ойын барысы. Балалар шеңберге тұрады, жүргізуші құстың (балық, жануар, ағаш, гүлдер) атын атайды және допты көршісіне береді, ол келесі құсты атайды, т.с.с. Кім жауап бере алмаса, шеңберден шығады. (қарым-қатынас іс-әрекет, танымдық іс-әрекет, зерттеу іс-әрекет) Еркін ойын: "Күн
--	---	---	--	--	--

	беруді ұсынады. (қарым-қатынас іс-әрекеті, зерттеу іс-әрекеті) "Үкі" қимыл-қозғалыс ойыны. Мақсат-міндеттер: белгі бойынша әрекет етуге тәрбиелеу Ойын барысы: Ойын барысы. Барлық ойыншылар құстар, бір бала - үкі. «Күн» белгісі бойынша құстар алаңда ұшып жүреді, қанаттарын қағып, дәндерін шоқиды. «Түн» деген белгі бойынша барлығы тоқтап, қимылсыз тұрады. Үкі ұшып келеді, қозғалатындарға қарап, оларды ұясына	әртүрлі объектілердің бейнеленген көлемдері 5×6 см карточкалар. (қарым-қатынас іс-әрекет, танымдық іс-әрекет, зерттеу іс-әрекет) "Сөйлемді аяқта" дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер: құбылыстар арасындағы себептік байланысты түсінуге үйрету; сөздерді дұрыс таңдауға жаттығу жасау. Міндеттері: балаларға сөйлем құрауға үйрету. Зейінді, есте сақтауды, келісілген сөйлеуді және логикалық ойлауды дамыту.		балапандар шығады... (қарым-қатынас іс-әрекет, танымдық іс-әрекет, зерттеу іс-әрекет) Еркін ойын: "Айдапсал". Мақсат-міндеттер: балалардың зейінін, коммуникативтік қабілеттерін жетілдіру; ұйымшылдыққа тәрбиелеу. Ойнаушылар екі топқа тең бөлінеді де, бірінші топ үйдің сыртына шығып, екінші топ үйде қалады. Ойынды басқарушы сыртта тұрғандардың есімдерін үйде отырғандарға қойып, өзі белгілеп алады. Содан кейін	мен түн". Мақсат-міндеттер: балаларды әртүрлі қимыл-қозғалысын үйрету. Ептілікке, шапшаңдыққа, төзімділікке тәрбиелеу. Ойын барысы. Ұзындығы 40-60 метрлік алаңның ортасында арасы 2м параллель екі сызық сызылады. Балалар екі топқа бөлініп, қарама-қарсы екі сызықтың бойына тұрады. Топтың біріне «түн», екіншісіне «күн» деп ат қояды. Тәрбиеші «күн» десе күн тобындағылар, түн тобындағыларды алаң шетіне қуып барады. Ұстап алғандарды өз
--	---	---	--	--	---

	апарады. Содан кейін қайтадан «күн» белгісі беріледі, үкі ұясына тығылады, балалар – алаңда ұшып жүреді. Ойын осылай бірнеше рет қайталанады. (дене шынықтыру)	Дидактикалық ойынға қызығушылықты тәрбиелеу. Ойын барысы. Тәрбиеші сөйлемді бастайды: «Мен жылы тон кидім, өйткені...», «Балалар бастарына панама киді, өйткені...», «Далада жаңбыр жауып тұр, өйткені...» (қарым-қатынас іс-әрекет, танымдық іс-әрекет, зерттеу іс-әрекет) Еркін ойын: "Мұздату". Мақсат-міндеттер: ерікті реттеу дағдыларын, ережелерге бағына білу қабілеттерін дамытуға арналған		сырттағы ойыншыларды бір-бірлеп шақыра бастайды. Ойынның шарты бойынша, сырттан кірген ойыншы отырғандардың ішінен өз есімі берілген ойыншыны табуы керек. Ал өз есімі берілген ойыншыны тапқандар соның қасына барып отырады, айып тартпайды. Айып тартушылар көпшіліктің ұйғаруымен өлең айтады, би билейді, т. б. өнер көрсетеді. Келесі жолы екі топ орындарын ауыстырады. (қарым-қатынас іс-әрекет, танымдық	тобына қосып алады. Және керісінше болып ойын жалғаса береді. (қарым-қатынас іс-әрекет, танымдық іс-әрекет, зерттеу іс-әрекет)
--	---	--	--	--	---

		ойын. Ойын барысы. Балалар әуеннің ырғағына секіріп, ойнап жүреді. Кенеттен әуен тоқтайды. Ойыншылар кідіріске ұшыраған күйінде қатып қалуы керек. Егер қатысушылардың біреуі қозғалып қойса, ол ойыннан шығарылады. Олар тек бір қатысушы қалғанға дейін ойнайды. (қарым-қатынас іс- әрекет, танымдық іс-әрекет, зерттеу іс- әрекет)		іс-әрекет, зерттеу іс- әрекет)	
Таңертеңгі жаттығу	Сапқа тізілу; оңға бұрылып, алға жүру; жүгіру (30-40сек), жүру, тыныс алуды қалпына келтіру; бірнеше бағанға қайта құрылу. Жалпы дамыту жаттығулары кешені. 1. Бастапқы қалып: аяқ алшақ, дене тік, қол төменде. 1.1. Балалар доптарын жоғары көтеріп, екі қолды қайшылайды.				

	1.2. Бастапқы қалыпқа келу (жаттығу 4-5 рет қайталанады). 2. Бастапқы қалып: аяқ алшақ, дене тік, қол төменде. 2.1. Қолдарын иыққа көтеріп, допты қояды. 2.2. Бастапқы қалыпқа келу (жаттығу 4 рет қайталанады). 3. Бастапқы қалып жерде отырады, аяқ алшақ, доп ұстаған қолдары екі жанында. 3.1. Аяқтарын жинап, доп ұстаған қолдарымен құшақтайды. 3.2. Бастапқы қалыпқа келу (жаттығу 3 рет қайталанады). 4. Бастапқы қалып: аяқ бірге, дене бос, қол төменде. 4.1. Доптарын көкірек тұсында ұстап, бір орында тұрып секіру. 4.2. Бастапқы қалыпқа келу (жаттығу 3 рет қайталанады). (дене шынықтыру)				
Таңғы ас	Гигиеналық дағдылар Тамақтану кезінде мінез-құлық мәдениетін қалыптастыруды жалғастырыңыз: ас құралдарын дұрыс пайдалану (ас қасық және шай қасық, шанышқы); майлықты ұқыпты пайдалану мүмкіндігі; нанды ұсатпау, ауызды жауып, тамақты	Гигиеналық дағдылар Тамақтану кезінде ас құралдарын дұрыс пайдалану қабілетін жетілдіру. Көркем сөз Денемді таза ұстап, Шомыламын ағынмен. Тамақ ішер алдында, Қол жуамын сабынмен. (мәдени-гигиеналық дағдылар, көркем		Гигиеналық дағдылар Қажет болған жағдайда майлықты қолдану қабілетін жетілдіру. Көркем сөз Су деген — өмір көзі, Тіршіліктің нәрі бұл. Су болмаса оянбайды, Табиғаттың барлығы. Таза болсаң судай бол, Бәрін жуып кетірген. Жақсы болсаң	Гигиеналық дағдылар Қасықты дұрыс қолдануды үйрету, дұрыс тамақтану мәдениетіне баулу, тамақтану кезінде асықпай шәйнау, үстел басында өздерін әдепті ұстауды, нан қиқымын түсірмей жеуді , үлкендерге алғыс айтуды үйрету. Көркем сөз Үсті-басым ұқыпты,

	шайнау, тамақтану кезінде сөйлеспеу; сыпайы болуды үйрету. (тамақ үшін алғыс айту, тазалық пен ұқыптылық қажеттілігі.) Көркем сөз Ыдыс толы тамағым, Тамағыма қарадым. Тауысып ап асымды, Бүгінгі күн жарадым. (мәдени-гигиеналық дағдылар, көркем сөз)	сөз)		жердей бол, Бәрімізді өсірген. (мәдени-гигиеналық дағдылар, көркем сөз)	Таза жүрем әрдайым. Жолатпаймын кірді мен, Тазалықты таңдаймын! (мәдени-гигиеналық дағдылар, көркем сөз)
Ұйымдастырылған іс-әрекетке дайындық	Әңгімелесу: "Демалыс күндерін қалай өткіздік". Мақсат-міндеттер: ұзаққа есте сақтау, байланыстырып сөйлеу қабілеттерін дамыту. (қарым-қатынас іс-әрекет, танымдық іс-әрекет)	"Ал егер?" ойын-жаттығуы. Мақсат-міндеттер: балалардың логикалық ойлауын, көру зейінділігін дамыту. Балаларға суретте көрсетілген немесе сөзбен баяндалған оқиғаның ары қарай		"Фант" ойыны. Мақсат-міндеттер: балалардың белгілі тақырып бойынша түсініктерін нақтылылау, сол тақырып бойынша тақпақты, жаңылтпашты, мақалды, санамақта, жұмбақты еске	Балабақшадағы дұрыс мінез-құлық ережелері туралы әңгімелесу. Мақсат-міндеттер: нәтижелі ойлау және әрекет етуге дағдыландыру. (қарым-қатынас іс-әрекет, танымдық іс-әрекет, зерттеу іс-

		қалай жалғасатынын болжауға мүмкіндік беріледі. Балалар өздерінің ой- пікірлерімен бөліседі. (танымдық іс- әрекет)		түсіріп айтуға ынталандыру; есте сақтау, сөйлеу қабілеттерін дамыту; шапшаңдыққа, ұйымшылдыққа тәрбиелеу. Балалар, шеңберде тұрып, келісілген тақырыпқа байланысты сөздерді кезегімен айтып жатады. Егер біреу ойланып, тоқтап қалса немесе алдында айтылған сөзді қайталаса, осы тақырыпқа байланысты көркем сөз үлгісін жатқа айтады. (қарым-қатынас іс- әрекеті, дене шынықтыру, танымдық іс- әрекет)	әрекет)
Білім беру	Дене	Көркем әдебиеттен		Сөйлеуді	Мүсіндеуден ойын-

ұйымының кестесі бойынша ұйымдастырылған іс-әрекет	шынықтырудан ойын-жаттығу "Қайырлы таң, Алтын күн!" Мақсат-міндеттер: Балаларды көлбеу басқышпен өрмелеп гимнастикалық қабырғаға өтіп, сатыдан ұстай отырып қайта түсу; балаларда воланды ракеткамен белгілі бір жаққа бағыттай отырып қағып лақтыру дағдыларын қалыптастыруды жалғастыру; ойындар мен жаттығулар арқылы дене шынықтыруға қызығушылықтарын ояту. Сурет салудан ойын-жаттығу "Күшікке арналған үйшік"	ойын-жаттығу "Қазағымның қазынасы - домбыра" Мақсат-міндеттер: Балаларға қазақ халқының ұлттық аспабы домбыра туралы түсінік беру; күй тыңдай отырып, ұлттық танымын көтеру; ауыз әдебиет үлгісі мен нақыл-сөздерді қолдана отырып білімділігін шыңдау; түстерді таңдай отырып, домбыраға ою-орнектерді ұқыпты безендіру арқылы әдемілікті сезіне білу қабілетін дамыту; ұлттық өнерді қастерлеуге, құрметтеуге тәрбиелеу. Музыкадан ойын-жаттығу		дамытудан ойын-жаттығу «Күн мен Ай» ертегісін әңгімелеу Мақсат-міндеттер: Балаларға ертегінің мазмұнын түсіндіру арқылы сөздік қорын, сөйлеу мәдениетін, ойлау, еске сақтау қабілетін жетілдіру; ертегі кейіпкерлерінің жағымды-жағымсыз қасиеттерін ажырата білуін, балалардың жыл бойы меңгерген білімдерін бекіту; достыққа, татулыққа, мейірімділікке, қамқорлыққа тәрбиелеу. Қоршаған ортамен танысудан ойын-жаттығу "Күннің көзі жарқырайды"	жаттығу ""Алтын күн" Ермексазбен бейнелеу" Мақсат-міндеттер: Ермексазбен бейнелеу тәсілдерін үйренуді жалғастыру; ермексазды беткейге жағуды үйрету; домалақтау тәсілін пайдаланып картон қағазға бедерлеу тәсілін орындау дағдыларын үйретуді жалғастыру; ермексаздың көмегімен қолөнер жасауды соңына дейін жеткізуге үйретуді бекіту; сезіну, түйсіну сезімдерін, шығармашылық қиялын, өз күшіне сенуін дамыту; қолдың ұсақ
--	--	--	--	--	--

	Мақсат-міндеттер: Трафареттің көмегімен көпқабатты үйдің суретін салуды үйретуді жалғастыру; техникалық дағдыларын дамыту: трафарет және қарындашпен (қара) суреттің нобайын салуды меңгерту; композиция сезімдерін дамыту суреттің элементтерін парақ бетіне үйлесімді орналастыруды, бейнені қоршаған өмірден алған әсерлерінің негізі элементтерімен толықтыруды үйрету; өз туған қалаларына, үйлеріне деген сүйіспеншілік пен құрмет сезімдерін тәрбиелеу.	"Гүл Астана" Мақсат-міндеттер: Өткен материалды балаларға естеріне сақтау. Балаларда шығармашылықты, өзіне деген сенімділікті дамыту; өз бетінше шешім қабылдау мүмкіндігі; музыканы және музыкалық қабілетті ассоциативті қабылдауды дамыту.		Мақсат-міндеттер: Балаларға күн туралы және оның тіршілік үшін маңызы жайында мағлұмат беру. Күн және күн жүйесі туралы білімдерін толықтыру. Табиғатты қорғауға, елін, жерін сүйуге, ізденімпаздыққа, еңбексүйгіштікке тәрбиелеу. Балалардың дүниетанымдарын кеңейту, танымдық қызығушылықтарын арттыру.	маторикасын жақсарту; ұқыптылыққа, еңбекқорлыққа тәрбиелеу.
--	--	--	--	---	--

2- таңғы ас	Тағамның атауын есте сақтау, тазалыққа бейімдеу. "Тәбетіміз ашылды, ас болсын!" (мәдени-гигиеналық дағдылар)				
Серуенге дайындық	Балаларға өз киімдерін тануды, атауды, өз шкафын таңбалауыш арқылы табуды үйрету. (мәдени-гигиеналық дағдылар, дербес әрекет)				
Серуен	Ауа-райын бақылау. (қарым-қатынас іс-әрекет, танымдық іс-әрекет, зерттеу іс-әрекет) Мақсат-міндеттер: ауа-райының жай-күйін атап өту - жылы, күн ашық, бәрі жасыл. Экологиялық міндет: тірі және жансыз табиғат арасындағы байланыс. Әңгімелесу. Қазір қай жыл мезгілі? Жаздың келгенін қайдан білдіңдер? Бүгінгі ауа-райы туралы не деуге болады? Түзету тапсырмасы:	Күннің биіктігін бақылау. (қарым-қатынас іс-әрекет, танымдық іс-әрекет, зерттеу іс-әрекет) Мақсат-міндеттер: күн энергиясының өсімдіктер, жануарлар мен адамдардың тіршілігіне әсері туралы білімдерін бекіту. Педагог балаларға жұмбақ жасырады. Таң мен көзін ашады, Әлемге нұрын шашады. (Күн) Көркем сөз Кең аспан гой ай, күнің, Қашаннан-ақ тұрағы.		Күнді бақылау: "Күн - жылу мен жарық көзі". (қарым-қатынас іс-әрекет, танымдық іс-әрекет, зерттеу іс-әрекет) Мақсат-міндеттер: күн туралы түсінік қалыптастыру, табиғатты құрметтеуге тәрбиелеу. Бақылаудың барысы Тәрбиеші балаларға сұрақтар қояды. - Өсімдіктердің, жануарлардың өсуі үшін не қажет? - Күн не береді? Күн - жердегі жарық, жылу және тіршілік көзі. Оның барлық	Бақылау: "Орман сыйы - саңырауқұлақтар мен жидектер". (қарым-қатынас іс-әрекет, танымдық іс-әрекет, зерттеу іс-әрекет) Мақсаты: балалардың орман өсімдіктері туралы білімдерін бекіту, саңырауқұлақтардың есімдерін есте сақтау - жеуге жарамды және улы. Әңгімелесу. Бүкіл бұтаны бұзбау үшін жидектерді қалай жинау керектігін түсіндіру. Саңырауқұлақтардың әдемі пішініне,

	жаздың белгілерін атаңыз, сөздерді белсендіру: жылы, ыстық, күн шуағы Көркем сөз Жаз келді жадырап, Ағаштар гүлдеді. Жаңбыр жауып нөсерлеп, Жер – ана көкке бөленді. "Дауыста, атыңды айтамын" ойыны. Ойын барысы. Ойыншылар қол ұстасып дөңгелене шеңбер жасап орналасады. Көзі байлаулы бір ойыншы шеңбердің ортасында тұрады да, қолындағы таяғын шеңбер бойында тұрған ойыншылардың кез келгеніне ұсынып: «Дауыста, атыңды айтам», дейді.	Кейде кіріп бөлмеге, Ол ойнады айнада. Шомылады көлге де, Шуақ шашып қайда да. Күн неғұрлым жоғары болса, күн соғұрлым жылы әрі ұзақ болады. Аптап ыстықтан қар ериді, жер қызады және еріген дақтар пайда болады. Шөп өсе бастайды. Табиғатта тағы не болып жатыр? (Экологиялық байланыстар туралы сенімді бекіту.) Күн қайда шығады, күн қайда кетеді? Зерттеу қызметі Металл заттарға тиіп, күннің қай жерде көбірек жылынаатынын анықтаңыз. Жауап беріңіз, қай		жағы жарық пен жылуды таратады. Егер Күн суық болса, жер қараңғылыққа батып кетер еді. Суық пен қараңғылық өсімдіктер мен жануарлардың бәрін өлтірер еді Шар тәріздес Күн бізге жарқыраған дөңгелек болып көрінеді. Қыздырғыш зат жарық шығарады, яғни. жарқырайды. Міне, Күн де жарқырайды, оның нұры Жерге жетеді, сондықтан біз күндіз өте жылы және жеңіл жүреміз. Күнге қарап, сұрақтарға жауап беруді ұсынады. - Бетіңізді күнге бұрған кезде өзіңізді қалай сезінесіз?	олардың түсіне назар аудару. Саңырауқұлақтар салынған суреттерді қарау. Жеуге болатын саңырауқұлақтарды көрсетіп, олардың ерекшеліктерін назар аударту. Улы саңырауқұлаққа назар аудару - шыбын-шіркей (мухомор) Көркем сөз Саңырауқұлақ, саңырауқұлақ, Басында қалпағы бар. Ормандағы жәндіктерге, Жауын жауса пана болар. "Сиқырлы қап" дидактикалық ойыны. Балалар сипап-сезу арқылы, қаптың ішіндегі
--	--	---	--	--	--

	Таяқтың екінші ұшынан ұстаған ойыншы атын біліп қоймас үшін әдейі даусын бұзып шығарады. (Ойыншылар белгілі бір бағытпен үнемі қозғалыста болады.) Көзі байланған ойыншы бірінші таяқ ұсынған ойыншының атын дұрыс тапса, сол ойыншымен орын ауыстырады. Таба алмаса, таяғын екінші ойыншыға ұсынады, оны таба алмаса, келесіге ұсынады, осылайша үш ойыншының атын анықтай алмаса, ойыннан шығып қалады. Жұмбақ Қойны толы жеміске, Көк майсалы еңіске. Көбелек қуып	заттар тез қызады: қара ма, әлде ақ па? Күнге ұзақ уақытқа қалай қарауға болады? (Қара көзілдірікпен) Еңбек: аула тазалаушыға алаңды тазартуға көмектесу. (еңбек іс-әрекеті) Мақсат-міндеттер: үлкендерге көмектесуге деген ұмтылысты дамыту. "Үшінші артық" қимыл-қозғалыс ойыны. (дене шынықтыру) Мақсат-міндеттер: балаларды ойынның шарты бойынша ойнауға, зерек, шапшаң болып, қимылдарды үйлестіріп, жылдамы жүгіруге, кеңістікті бағдарлай білуге дағдыландыру;		- Оған тікелей қарауға бола ма? Екі тас қойыңыз. Бірі - күн сәулесінде, екіншісі - көлеңкеге, оны ағаш қораппен жауып, қараңғы болу үшін. Біраз уақыттан кейін тексеру. Қайсысы жылы: күннің көзінде тұрған тас па, әлде жәшіктің астындағы ма? Қорытынды. Күннің астында заттар көлеңкеге қарағанда тезірек қызады. Еңбек: кіші топ балаларына ауланы тазартуға көмектесу. Мақсат-міндеттер: еңбексүйгіштікті, балаларға көмектесуге деген ықыласты дамыту. "Мысық пен тышқан" қимыл-	саңырауқұлақтарды тауып, атау керек. Мақсаты: балаларды заттарды тән белгілері бойынша тануға үйрету, тактильді сезімталдығын дамыту. «Сипаттама бойынша тап» - тәрбиеші әртүрлі саңырауқұлақтарды сипаттайды, балалар болжайды. Мақсаты: сипаттамалық әңгіме, зейін, үйлесімді сөйлем құрастыру, ұқсастықтары мен айырмашылықтарын таба білу қабілетін дамыту. Қолдың ұсақ моторикасын дамытуға арналған жаттығулар. «Құмға салыңыз» -
--	--	---	--	---	---

	ойнайтын, Қай мезгіл деп ойлайсың? Еңбек: гүлзарларды суару. (еңбек іс- әрекеті) Мақсат-міндеттер: ересектерге көмектесу, өсімдіктерге күтім жасау. "Ақ сандық, көк сандық" қимыл- қозғалыс ойыны. (дене шынықтыру) Мақсат-міндеттер: балаларды ойын шартын бұзбай ойнай білуге дағдыландыру; ойын жүргізушіні мұқият тыңдай білуге, күштілікке, шапшаңдыққа баулу. Екі бала бір-біріне арқаларын беріп, қол ұстасып отыру керек. Жүргізуші былай	достыққа тәрбиелеу. Санамақ бойынша ойынды бастайтын екі бала таңдалынады: бірі қуғыншы, екіншісі қашады. Балалар тобының жартысы шеңберге тұрады. Қалған балалардың әрқайсысы шеңберде тұрған баланың бірінің артына тұрып, жұпты құрайды. Қуғыншы мен қашушы шеңбер сыртында, бір- бірінен алшақ тұрады. Белгі бойынша балалар шеңбер сыртында, сол шеңбер бойымен бірін-бірі қуалайды. Қашып жүрген бала (қалауы бойынша немесе шаршаған кезде) өзі қалаған жұптың алдына		қозғалыс ойыны. (дене шынықтыру) Мақсат-міндеттер: балаларды ойын шартына сай, әділ ойнауға, рөлді дәл атқаруға бейімдеу; зеректікке, шапшаңдыққа, жылдамдыққа машықтандыру; шыдамдылыққа, ұйымшылдыққа тәрбиелеу. Ойынға қатысушылар шеңбер құрып тұрады. "Мысық" пен "тышқанды" санамақ арқылы тағайындайды. Ойын басталар алдында кейіпкерлер шеңбер сыртында бір-бірінен алшақ тұрады. Балалардың қалғаны бір-бірінің қолын ұстап, шеңбер жасай	саңырауқұлақ пен жидекті құмға түрлі тығыннан салу. Қалыптармен және құммен ойындар. Еңбек: аула тазалаушыға алаңды тазартуға көмектесу. Мақсаты: үлкендерге көмектесуге деген ұмтылысты дамыту. "Айгөлек" қимыл- қозғалыс ойыны. Мақсаты: ұжымдық ойында күш-жігерді, белсенділікті, ептілікті, шапшаңдықты көрсете білуге дағдыландыру; ұйымшылдыққа тәрбиелеу. Айгөлек ойыны кең алаңда өткізіледі. Ойыншылар саны мен жас шамасына қарай екі топқа
--	--	---	--	--	---

	жариялайды: - Ертең ауылым көшеді, Уық-буын шешеді. Қара қойым қашады, Құмалағын шашады. Ақ сандық, көк сандық, Арқан тарт, кілем арт! Балалар "арт" сөзін естісе, бұны белгі деп түсініп, қол ұстасып, тез тұруы керек. Қайсысы қарсыны арқалап кетсе, сол шарт қояды. Қарсыласы айтылған үй жануарының (құсының) дыбыстағанын келтіреді. Аз қимылды ойын: "Суық-ыстық". (дене шынықтыру) Мақсат-міндеттер: есту қасиеттерін, физикалық	тұрып алады. Сол кезде үшінші артық болып қалған бала әрмен қарай қашуды жалғастырады. Егер қуғыншы қашып жүрген баланы қолмен тигізіп, түртіп үлгерсе, қуғыншы кері бағытта қаша бастайды, оны ұсталған бала қуалайды. "Күн және планета" қимыл-қозғалыс ойыны. (дене шынықтыру) Мақсат-міндеттер: күннің айналасындағы планеталардың қозғалысы туралы білімдерін бекіту. Жеке жұмыс: ұзындыққа секіру. (дене шынықтыру) Мақсат-міндеттер:		жүріп сөздерді айтады: - Мысығымыз момықай, Жүреді аулада андамай. Тышқан көрсе - бас салады! Кім тышқанды құтқарады? Осы сөздерді айтып, балалар тоқтайды да "мысық" "тышқанды" қуалап кетеді. Балалар қол ұстасып, қажеті болса, қолдарды жоғары көтеріп, "тышқан" үшін ұяға жол ашып беріп жатады. "Мысық" ұяға кіріп кетсе, ары қарай өткізбес үшін, қолдарды төмен түсіріп, жолды жауып қояды. Ойынға қатысушы балалар өте зерек	бөлінеді де, арасы 15-20 метрдей жерде қол ұстасып қарама-қарсы тізбек құрып тұрады. Ойын жүргізуші екі топтың біреуіне кезек береді. Олар барлығы қосылып, төмендегі өлеңді айтады: Айгөлек-ау айгөлек, Айдың жүзі дөңгелек. Теміршіден дем шығар, Үзеңгіден дем шығар. Ақ терек пен көк терек, Бізден сізге кім керек? Бұған екінші топтың ойыншылары жауап береді. Айгөлек-ау айгөлек, Айдың жүзі дөңгелек. Теміршіден дем
--	--	--	--	--	--

	қасиеттерін дамыту. Жүргізуші затты жасырған кезде қарауға тыйым салынады. Жүргізуші залдан кетеді, балалар затты жасырады. Осыдан кейін жүргізуші кіріп, затты іздейді. Балалар оның соңынан еріп: суық ... жылы ... ыстық ... жасырылған затты табуға көмектеседі. Еркін ойындар.	секіру қабілетін, күші мен ептілігін дамыту. Еркін ойындар.		болу керек, біресе қолдарды көтеріп, біресе түсіріп, "мысық" пен "тышқанның" қуаласпағын реттеп жату - басты міндеті. "Тышқан" ұсталынса, кейіпкерді ауыстыруға болады. Тышқан мен мысықтың диалогін қосуға болады. Тышқан: - Бұтақты да кемірдім, Кітапты да кемірдім, Мен осындай жемірмін, Шиық-шиық, шиық-шиық. Секектеймін ыршып та, Кезікпеймін қырсыққа, Ұстатпаймын мысыққа, Түк-түк, түк-түк,	шығар, Үзеңгіден дем шығар. Ақ терек пен көк терек, Шолпан атты қыз керек,- дейді. "Шолпан" деген сөздің орнына басқа бір баланың немесе қыздың атын қойып айта береді. Қарсы топтан шақырылған қыз не бала жүгіріп келген бойы тізіліп тұрған топтың әлсіз жерінен үзіп өтуге тиісті. Егер үзе алмаса, сол топта қалып қояды. Ал үзсе, өзі қалаған ойыншының бірін өз тобына алып қайтады. Ойыншылар түгел шақырылып болған соң, екі жақтың ойыншылары
--	--	--	--	---	--

				Қане, ортаға шық-шық! Мысық: - Мияу! Кім-ай, мынау "шиық-шиық" - демей, "Шық-шық!" - дейді? Бұл тышқанның өнерін, Қане, байқап көрейін. "Егер де... не болар еді?" ойыны. Мақсат-міндеттер: қарапайым себепті байланыстар мен қарым-қатынастарды таба білуге үйрету. Егер де күн болмаса, не болар еді? (Үнемі қараңғы, қорқынышты болады, гүлдер өспейді.) Егер де су болмаса, не болар еді? (Шөптер қурайды, қатты шөлдейміз.)	саналады. Қай топтың саны көп болса, сол топ ұтқан болып есептеледі. Жеке жұмыс: көлбеу жүру, "Қарлығаш" жаттығуы. Мақсаты: дене тепе-теңдігін дамыту; ептілікке тәрбиелеу. Тура жүріп, тақтайдың (бөрененің) ортасында тоқтап, "қарлығаш" фигурасын көрсету (екі қолды дан-жаққа созып, дене түзу, бір аяққа тұрып, екінші аяқты артқа, жоғары көтеріп, түзу созып тұру), содан соң жүруді жалғастыру, тақтайдан (бөренеден) секіріп, екі аяққа түсу, екі қол екі жақта.
--	--	--	--	---	--

				Егер де ауа болмаса не болар еді? (Тыныс ала алмаймыз.) Еркін ойындар.	Еркін ойындар.
Серуеннен оралу	Серуеннен оралу кезіндегі ескертулер: - учаскіден шығар алдында, аяқ-киімді, қалталарды құм-қоқыстан қағу; - балабақшаға кірер алдында балаларға аяқтарын жақсылап құрғату; - ғимаратқа тыныштықпен, есікті тарс жаппай кіру; - серуенге шығарылған жабдықтар мен ойыншықтарды белгілі жерге тізіп қою; Балалардың жүйелі түрде жылдам шешіне білу, киімдерді шкаф сөрелеріне ұқыпты орналастыра білу қабілеттерін жетілдіру. Жеңдерін түріп, қолдарын сабындап, суды жан-жаққа төкпей, тазарғанша жуа білу дағдысын дамыту. Айнаның алдында беті мен үстін бақылап, шашын тарап, асқа толық қанды дайын түрінде келуге машықтандыру. (мәдени-гигиеналық дағдылар)				
Түскі ас	Гигиеналық дағдылар: Мақсат-міндеттер: тамақтану мәдениетімен таныстыруға бағытталған жеке жұмысты жалғастыру. Үстелдегі тағамға назар аудару; үстелде отыру мәдениеті,	Гигиеналық дағдылар Мақсат-міндеттер: жабдықтарды қолдану тәртібін пысықтау. Майлықты қолдану, нанды қопсытпау, орындықты итеру, тамақ үшін алғыс айту, аузыңды шайып алу,		Гигиеналық дағдылар Мақсат-міндеттер: тамақтану тәртібін пысықтау. Қасықты дұрыс қолдану, дұрыс тамақтану мәдениетіне баулу, тамақтану кезінде асықпай шәйнау, үстел басында	Гигиеналық дағдылар Мақсат-міндеттер: әжетханадан кейін және қажет болғанда қолды жуу қабілетін дағдыландыру; тез және ұқыпты жуу қабілетін жетілдіру, жуу бөлмесінде тәртіпті сақтауға тәрбиелу.

	этикет ережелері. Көркем сөз Дастарханға барамыз, Қасықты қолға аламыз. Төкпей-шашпай тамақты, Аузымызға саламыз. (мәдени-гигиеналық дағдылар, көркем сөз)	тамақ қабылдауға жағымды қатынасты тәрбиелеу. Көркем сөз Жуын тамақ алдында, Жуын тамақ соңында, Жуын ұйықтар кезінде, Жуын тұрған мезгілде. (мәдени-гигиеналық дағдылар, көркем сөз)		өздерін әдепті ұстауды, нан қиқымын түсірмей жеуді, үлкендерге алғыс айтуды пысықтау. Көркем сөз Нанда өмірдің иісі мен дәмі бар Нанда адамның еңбегі мен ары бар. Нан өмірдің ана сүті арқауы Нансыз жерде қай өмірдің сәні бар. (мәдени-гигиеналық дағдылар, көркем сөз)	Көркем сөз Сақтағаннан тазалықты Ауырмайды ішіміз. Тазалықты сақтасаң Ауырмайсың ешқашан. Жуын тамақ алдында, Жуын тамақ соңында, Жуын ұйықтар кезінде, Жуын тұрған мезгілде. (мәдени-гигиеналық дағдылар, көркем сөз)
Күндізгі ұйқы	Балалардың ұйқысына қолайлы жағдай жасау.				
Бірте-бірте тұрғызу, сауықтыру шаралары	Ұйқыдан кейін бірден төсекте жаттығу жасау; жатқан күйінде, төсектен тұрмай, көрпенің астында балалар жалпы дамыту жаттығуларының аз мөлшерін орындайды; (гимнастика, 2-3 минут төсекте, балалардың ұйқыдан біртіндеп ояу күйіне өтуіне бағытталған. Оянған балалармен жүргізген дұрыс, қалғаны оянған кезде қосылады) Жалпақ табанды болдырмау үшін денсаулық жолымен жүру. (дене шынықтыру)				
Бесін ас	Алдына қойған асқа назар аударту; дастарқан басында отыру мәдениеті, тамақтану мәдениетіне баулуға бағытталған жеке-дара жұмыс; этикет ережелері. (мәдени-гигиеналық дағдылар)				

Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды ойындар, үстел үсті ойындары, бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттер)	"Табиғат және адам" дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер: балалардың адам не жасайтыны, табиғат адамға не беретіні туралы білімдерін жүйелеу. Ойын барысы. "Адам не істеді?" - тәрбиеші сұрақ қойып, бір затты ойыншылардың біріне береді (немесе допты лақтырады). Бала жауап беріп, допты немесе затты жақын тұрған балаға береді. Осылай шеңбер бойымен бір-біріне затты немесе допты береді. Шеңберді аяқтағаннан кейін тәрбиеші жаңа сұрақ қояды: "Табиғат нені	"Ұқсас - ұқсас емес" дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер: заттарды салыстыруға үйрету; олардың айырмашылық белгілерін табу; ұқсастықтар, элементтерді сипаттама бойынша тану. Міндеттері: балаларға зейінділікке үйрету. Есте сақтауды, сөйлеуді және логикалық ойлауды дамыту. Ойынға қызығушылықты тәрбиелеу. Ойын барысы. Мысалы: бір бала болжам жасайды, ал қалған балалар болжауды жалғастыру керек:		"Болады -болмайды" дидактикалық ойыны. (Доппен) Мақсат-міндеттер: есте сақтауды, ойлауды, зейінді дамыту. Тәрбиеші бір сөйлем айтып, балаларға доп лақтырады, балалар допты қағып алып, сөйлемді аяқтау керек. Жазда қырау ... (болмайды). Қыста қар жауады ... (болады). Жазда аяз ... (болмайды). Жазда тамшылар ... (болмайды). (қарым-қатынас іс-әрекеті, дене шынықтыру) "Дөңгелекті лақтыру" қимылды ойын-жаттығуы.	"Жұмбақтар шешу" дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер: белсенді сөздік құрамындағы зат есімдер қорын кеңейту. Міндеттері: балаларды ақылды болуға үйрету, зейінді, есте сақтауды, сөйлеуді және логикалық ойлауды дамыту. Ойынға қызығушылықты тәрбиелеу. Ойын барысы. Балалар орындықта отыр. Педагог жәндіктер, жануарлар және т.б. туралы жұмбақтар жасайды. Дұрысын тапқан бала өзі жұмбақ жасырады. Жұмбақты тапқаны
---	---	---	--	---	--

	тудырды?" Ойын шеңбер бойымен жалғасады; жауап бере алмаған бала шеңберден шығып, оны өткізіп жібереді, бірақ егер ол сөзді ойлап тауып, атаса, оны қайтадан ойынға қосады. (қарым-қатынас іс-әрекеті, танымдық іс-әрекеті, зерттеу іс-әрекет) "Аңшылар мен қояндар" қимыл-қозғалыс ойыны. Мақсат-міндеттер: балаларды ойын шартын бұзбай ойнауға дағдыландыру; мергендікке, дәлдікке, шапшаңдыққа, жылдамдыққа, қимылдардың	«Екі қоңыз жорғалап жүрді. Бірі қара нүктелермен қызыл, екіншісі қара ... » (қарым-қатынас іс-әрекеті, танымдық іс-әрекеті, зерттеу іс-әрекет) Еркін ойын: "Барлығына сыйлық". Мақсат-міндеттер: достар табу, дұрыс таңдау жасау, құрдастарымен ынтымақтастық, ұжымдық сезімдерді дамыту. Ойын барысы. Балаларға тапсырма беріледі: «Егер сен сиқыршы болсаң және ғажайыптар жасай білсең, бәрімізге не берер едің?» немесе «Егер сенде сиқырлы гүл		Мақсат-міндеттер: балаларды белгіленген бағытты көздей білуге, ептілікке, шапшаңдыққа үйрету. Ойын барысы. Ойын дөңгелектерді көздеп лақтырудан тұрады, дөңгелектің диаметрі 15-20см. Ал таяқшаның ұзындығы 30-40см. Балалар қатарға тұрып 1,5-2метр ара қашықтықта дөңгелектерді таяқшаға дәлдеп лақтырып кіргізу керек. Балалар ойынды бірінен кейін бірі жалғастырып ойнай береді. (дене шынықтыру)	және болжағаны үшін ол бір жетон алады. Жетон көп болған бала жеңіске жетеді. Балалар өздерінің жұмбағын ойлап таба алады. (қарым-қатынас іс-әрекет, танымдық іс-әрекет) Жапон ойыны: "Ляйлек пен бақа". Бұл жапон ойынын 4 немесе одан да көп адам ойнай алады. Ол үшін асфальтқа шығанақтар, аралдар мен мүйістер салынған үлкен көл салу керек. Ойыншылар бір жүргізушіні таңдайды - «ляйлек», ал қалғандары барлық ойыншылар «бақаға» айналады. «Бақалар» «суға»
--	---	---	--	--	--

	үйлестіре білуге бейімдеу; ұйымшылдыққа тәрбиелеу. Балалар тобынан арасынан бір-екі бала "аңшы" болып (өз қалауларымен немесе санамақ арқылы) тағайындалады. Қалған балалар - "қояндарды" сомдайды. Педагог ойынды бастайды: -"Аңшылар жүр орманда, "Не бар?" - деп шалғында. "Аңшылар", қолдарына бір доптан алып, алаңды аралап, "қояндарды" іздеген сияқты болып жүреді, содан соң жасырын жерлерге барып тұрады да алаңды бақылайды.	болса, қандай тілек айтар едің?». Әр бала сиқырлы гүлден бір жапырақшаны жұлып алып, бір тілек айтады. Жапырақшам ұш-ұш, батыстан шығысқа қарай, солтүстік арқылы, оңтүстік арқылы шеңберге оралу. Жерге тиген бойда, менің тілегімді орында. Соңында бәріне арналған ең жақсы тілек байқауын өткізуге болады.. (қарым-қатынас іс-әрекеті, танымдық іс-әрекеті, зерттеу іс-әрекет)			отырады, «кұрлыққа» шығуға құқығы жоқ. «Ляйлек» жағалау бойымен жүріп өтіп, «бақа» ұстауға тырысуы керек. «Ляйлек» «аралдан» «аралға» секіруге құқылы, бірақ «суға» кіре алмайды. Соңғы ұсталған «бақа» «ляйлекке» айналады. (дене шынықтыру)
--	--	--	--	--	--

	"Қояндар" өз "іздерінен" шығып, алаңда ойнап, секіріп, жүгіріп жүреді. Педагог: "Қояндар шықты шалғынға, Секіреді қуана. Бір-біріне сәлем береді, Тәтті шөппен қоректенеді. "Қояндар, қашыңдар!" - деген сөздерден кейін "аңшылар" жасырыннан ытқып шығып, "қояндарды" көздеп, допты аяқтарына тигізуге тырысады. "Қояндар" бір-біріне соғылмай, жылдам өз орындарына доптан қашуға тырысады. Ойынның соңында "аңшылар" қанша "қоянды" ұстап				
--	---	--	--	--	--

	алғандарын санап, баға беруге болады. Педагог ойын барысындағы қауіпсіздікті қадағалайды. (дене шынықтыру) Еркін ойын: "Менің бұлтым" Мақсат-міндеттер: қиялды, зейінді, табиғатты елестетіп қабылдауды дамыту. (ойын релаксациялық кідіріс рөлін де атқарады). Ойын барысы. Балалар ашық жерде, шөпте жайлы орналасады, тынышталып, көздерін жұмады. Тапсырма. Шабындықта демалуды елестетіп көріңіз. Құстардың дауысы естіледі,				
--	---	--	--	--	--

	шөптер мен гүлдердің иісі шығады, бұлт аспанда қалықтайды. Аспандағы бұлтты таңдап, оның неге ұқсайтынын айту. (қарым-қатынас іс-әрекеті, танымдық іс-әрекет, зерттеу іс-әрекет)				
Балалармен жеке жұмыс	"Суретші қай жерден қателесті?" дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер. Баланың ой-өрісін дамыту, сурет бойынша сәйкессіздіктерді табуға машықтандыру. Барысы. Тәрбиеші суретшінің "Жаз" тақырыбында сурет салғанын айтады. Бала бәрін дұрыс	Қалаған ертегіні мазмұндау. Мақсат-міндеттер: есте сақтау, елестету, сөйлеу қабілеттерін жетілдіру; ертегілер әлемінде деген сүйіспеншілікті арттыру. (қарым-қатынас іс-әрекеті)		"Мезгілге сай киінеміз" дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер: киіну тәртібін пысықтау; мезгілге сай киінуді қайталау; сөздік қорды жетілдіру. Педагог сән журналдарын да ұсына алады, балалар суреттегі адамдардың киімлерін атап жатады.	"Жаңылтпаш пен тақпақтарды қайтала" дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер: сөздерді, сөз тіркестерін аяқтау, есте сақтауға машықтандыру. (қарым-қатынас іс-әрекеті) Шығармашылық уақыты: "Кемпірқосақ".

	салғанын тексеруді сұрайды. Бала көктемде болмайтын көріністерді тауып, оның қай маусымда болатынын айтады. (қарым-қатынас іс-әрекеті, танымдық іс-әрекет)			"Көмекшілер" дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер: әртүрлі мамандықтарға арналған құралдарды анықтауға дағдыландыру. (қарым-қатынас іс-әрекеті, танымдық іс-әрекет)	Мақсат-міндеттр: балалардың тастар, бұтақтардан жазықтықта кемпірқосақ құрылысын жасауға деген құштарлығын жетілдіру. Педагог балаларға "кемпірқосақты" бояуға ұсынады. (шығармашылық іс-әрекет)
Серуенге дайындық	Педагог балалардың өзіндік іс-әрекеттерін қадағалап отыруы керек: олардың толық қауіпсіздігін қамтамасыз ету, нұсқаулықтарды мақсатына сәйкес қолдануға үйрету, серуендеу барысында балалардың іс-әрекетін үнемі бақылау. Серуендеуге дайындық топта да жүреді: терезеден қарап, бізді тосын сый күтіп тұрғанын немесе біреу күтіп тұрғанын айтуға болады (бұл алдын ала дайындалған ойыншық болуы мүмкін) және серуеннің сюжеті осы сәтте айналады. Балаларға киім-кешек бөлмесінде өзін-өзі ұстау ережелерін, киіну ретін еске түсіріңіз, түсіндіріңіз, қажет болған жағдайда оларға көмектесіңіз.				
Серуен	Аспанды бақылау. (қарым-қатынас іс-әрекеті, танымдық іс-әрекет, зерттеу іс-әрекеті)	Күндізгі жарықтың ұзақтығын бақылау. (қарым-қатынас іс-әрекеті, танымдық іс-әрекеті)		Желді бақылау. (қарым-қатынас іс-әрекеті, танымдық іс-әрекет, зерттеу іс-әрекеті)	Жәндіктерді бақылау (көбелек). (қарым-қатынас іс-әрекеті, танымдық іс-әрекет, зерттеу іс-әрекеті)

	Мақсат-міндеттер: аспанды бақылауды жалғастыру; көргенді бұрын байқалғанмен салыстыру, қорытынды жасау. Экологиялық міндет: жазғы аспанның сұлулығына тамсануға үйрету. Әңгімелесу. Жазда аспан әрқашан ашық және көк емес, оның үстінде бұлттар бар, кейде олар үлкен жаңбырлы бұлттарға жиналады. - Бүгін аспан қандай? Сіз не көріп тұрсыз? Бұлттар қандай болып көрінеді? Бұлттарды немен салыстыруға болады? Балаларды бұлттардың пішіні туралы қиялдауға, оның жануарлар мен өсімдіктер әлеміндегі	әрекет, зерттеу іс-әрекеті) Мақсат-міндеттер: жаз күнінің өте ұзақ, ал түндердің қысқа екенін көрсету. Күн өте ерте, биік шығады және ұзақ уақыт жарқырайды. Экологиялық міндет: балаларды жаздың сипаттамалық белгілерімен таныстыру, қоршаған әлем туралы білімдерін бекіту. Түзету міндеті: күннің бөліктерін атауға үйрету, өлең жаттауға жаттығу. Көркем сөз Көк аспанда күн күлсін, Бірге күлсін бүлдіршін. Көк аспанда күн күлсін, Жерге ұдайы нұр		Мақсат-міндеттер: желдің күшін анықтауға үйретуді жалғастыру; балалардың жансыз табиғат туралы білімдерін кеңейту. Бақылаудың барысы Тәрбиеші балаларға жұмбақ жасырады, сұрақтарға жауап беруді ұсынады. Өртесең де ерімейді, Не тот басып шірімейді, Өн бойына су сіңбейді, Ылғал тартып, ірімейді. (Тас) - Жел қалай қалыптасады? (Ауа жерден қызады, жоғары көтеріледі, ал салқын ауа төменге батады. Ауаның бұл қозғалысы- жел тудырады.)	әрекеті) Мақсат-міндеттер: балалардың көбелектің пайда болуы, өмір салты, оның мәні туралы білімдерін кеңейту. Бақылаудың барысы Көркем сөз «Көбелектің жыры» Н. Айтов Қанатымды бір қағым, Демде қайта жоғалам. Десе гүлді дала бар, Қос қанатым талмайды. Мені көрсе балалар, Қыр соңымнан қалмайды. Әңгімелесу. Педагог алуан түрлі-түсті көбелектердің қаншалықты әдемі, көңілді екенін байқауға кеңес береді: сары
--	--	---	--	---	--

	баламаларын табуға шақыру. Көркем сөз. Жұмбақ Төңірегі тең көрініп, Теген жатыр төңкеріліп, Жас та сиған, кәрі сиған, Астына оның бәрі сиған. (Аспан) Еңбек: ағаштардан жерге түскен бұтақтарды жинау. (еңбек іс-әрекеті) Мақсат-міндеттер: тазалыққа, ұқыптылыққа тәрбиелеу. "Өткеншек" қимыл-қозғалыс ойыны. (дене шынықтыру) Мақсат-міндеттер: балаларды бірігіп, шеңберде ойын ережесіне сай, қимылдарын үлестіре біле ойнауға	күйсын. Көк аспанда күн күлсін, Ұл қолында ту жүрсін. Қыз қолында гүл жүрсін, Көк аспанда күн күлсін, Бірге күлсін бүлдіршін. (М.Әлімбаев) Болжам 1. Күн көзін бұлт шалса, жаз жаңбырлы болады. 2. Күн қызыл шапаққа оранып батса, ертеңінде ыстық болады. 3. Күн батарда көк жиек ашық болып, қызыл шапақ шашса, ауа-райы жылынады. Еңбек: қоқысты тазарту үшін ұжымдық еңбек. (еңбек іс-әрекеті)		- Желдің қандай болады? (Күшті және әлсіз.) - Қатты желдер қалай аталады? (Дауыл, тайфун, торнадо.) - Бүгін жел бар ма? Бұл қаншалықты күшті? Зерттеу қызметі Компас пен флюгерді пайдаланып желдің бағытын анықтау. (Флюгер қайда бұрылды - сол жақтан жел, ал желдің бағыты компастың жебесімен анықталады). - Желдің күшін қалай анықтауға болады? (Қағаз және секундомермен). - Желдің қай жағынан соғып тұрғанын қалай анықтауға болады? (Компасты қолдану:	лемонграсс, қара қызыл есекжем, көк құстар, қырыққабат ақтары, ирисценциялар және інжу-маржан. Көбелектердің, дене мүшелерінің пайда болуын қарастырыңыз, олардың не жейтінін біліңіз. Балаларды көбелектер қанаттарының мөлшері мен түсі бойынша ерекшеленеді деген тұжырымға жетелейді. Көбелектер қанаттарында өте әдемі өрнек бар - бұл табиғатта жасалған ең әдемі өрнек. Олардың екі жұп қанаттары бар. Бірақ, көбелектердің қанаттарынан ұстауға
--	--	---	--	--	--

	ынталандыру; бір адамдай, мәтінге сай, шеңбер бойымен біресе бір, біресе екінші жаққа жүріп, содан соң жылдамдықты қосып, жүгіруге және тоқтап, отыра қалуға дағдыландыру; ептілікке, ұйымшылдыққа тәрбиелеу; қауіпсіз қимылдай білуге машықтандыру. Ақырын-ақырын итеріп, Әткеншекті қозғалтамыз. Жылдам-жылдам жүгіріп, Шеңберді айналдырамыз. Д. Ахметова. Соңғы сөздерден кейін балалар бір сәтті жерге отыра қалып, қолдарын	Мақсат-міндеттер: бірлесіп жұмыс істеуге дағдыландыру; жұмысты соңына дейін жеткізе білуге баулу. "Қара сиыр" Ұлттық қимыл-қозғалыс ойын. (дене шынықтыру) Мақсат-міндеттер: балаларды ойын ережелерін қатаң сақтауға үйрету; кеңістікті бағдарлай білуге, шапшаңдыққа, тапқырлыққа баулу, достыққа тәрбиелеу. Ойын барысы. Ойынға 3 не 10, одан да көп ойыншы қатынасады. Көбінесе ойынға қара зат таңдап алынады (ескі малақай, құм салған дорба т. б.).		егер солтүстіктен болса- суық, оңтүстіктен болса - жылы.) Еңбек: ауланы бұтақтар мен тастардан тазарту. (еңбек іс-әрекеті) Мақсат-міндеттер: бірлесіп жұмыс істеуге үйретуді жалғастыру, істелген жұмыстан рахат алу. "Ақ серек, көк серек" қимыл-қозғалыс ойыны. (дене шынықтыру) Мақсат-міндеттер: балаларды ойын шарты бойынша ойнауға, мұқият және белсенді болуға; батылдыққа, жылдамдыққа, жеделдеп жүгіруге баулу; балалардың тіл байлығын жетілдіру, достық	болмайды, өйткені олар нәзік тозаңмен жабылған, оны сүрту оңай, бірақ содан кейін көбелек ұша алмай қалады. Көбелектердің 6 аяғы бар, олардың көмегімен гүлдерге және олардың бойымен қозғалады. Көбелектер гүлден гүлге ұшады, сондықтан олар тозаңды алып жүреді. Тозаңданатын өсімдіктердің тұқымы көп болады. Тәрбиеші балаларға көбелек туралы жұмбақтар жасырады. Бар екен бір мақұлық ұннан майда, Өз басын айдайды екен қиын жайға, Ұстасақ үгітіліп жоғалады,
--	--	--	--	--	---

	босатады, демалады. Ойын бірнеше рет қайталану мүмкін. Педагог барлық балалардың бірыңғай қимылдауын қадағалап жүру керек. Шеңбер бойымен жүргізу үшін, балаларды бір жаққа бұрып, беттерін шеңбер ортасына қарату керек. Балалардың ойынды меңгерудегі басты міндеті - аса жылдам жүгірмеу. Әрбір бала қимылдау кезінде шеңбердің бір жақ бойымен жүріп, бүкіл шеңбердің жылжып жатқанын бақылайды. "Үш табан" қазақ ұлттық (асықтармен) қимыл-қозғалыс	Ойынға қатынасушылар шеңбер құрып, көздерін жұмып тырысады. Ойынды басқарушының берген бұйрығымен бір ойыншы шеңберден шығып, тығуға әзірленген затты алып тығылады. Ойынға қатынасушылардың міндеті — сол тыққан затты іздеп табу. Егер тығылған зат табылса, ойын жүргізуші ойынға қатынасушылардың барлығына естірте дауыстап жариялайды да, барлығын табылған заттың төңірегіне жинайды. Заттың иесі өз затын қорғайды да, басқалары оны		қарым-қатынастарын дамыту. Ойын ашық алаңда өткізіледі. Ойынға қатысушылар екі топқа бөлінеді. Аралығы 30-40 метрдей жерге бір-біріне қарама-қарсы орналасады. Қаз-қатар қол ұстасып, тізіліп тұрады. Жеребе бойынша ойынды бастаған топтың балалары әндете өлең айтады. - Ақ серек, көк серек, Бізден сізге кім керек? Екінші топтағылар ойыншының атын атайды. Сол кезде аты аталған бала өз тобынан шығып, екпіндей жүгіріп келеді де, қарсы топтың тізбегін үзіп	Дамылдап отырмайды ешбір жайға. (Көбелек) Гүл ұшып гүлге қонады, Гүл бақшам гүлге толады. (Көбелек) "Сипаттама бойынша тап" дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер: зейінін, сөздік қорын, дамытуға үйрету. Тәрбиеші жәндіктерді сипаттайды, балалар болжайды. Еңбек: балаларды қоқыс жинауға шақырыңыз (таяқшалар, бұтақтар, қағаз бөліктер). Мақсат-міндеттер: балаларды табиғатты құрметтеуге тәрбиелеу, балабақша ауласын
--	---	---	--	---	--

	ойыны. (дене шынықтыру) Мақсат-міндеттер: балаларды мергендікке, шыдамдыққа, ұқыптылыққа, ептілікке тәрбиелеу; асықты қолда қолда еркін ұстап, ойын алаңында белгілі қимылдарды жасауға дағдыландыру. Ойынға үш-төрт бала қатыса алады. Әр балаға бір-бірден асық, бір-бір сақа беріледі. Көмбеге бір-бірден асық тіккен әр топтың ойыншылары өз алаңдарында жеке-жеке сақаларын үйіріседі. Сақасы алшы түскен бала бірінші болып, одан кейінгілері рет-ретімен (тәйке, бүк,	алдап-сулап, көңілін басқа жаққа бұрып әлгі затты тартып алуға тырысады. Затты кім ала алатын болса, сол затты тығушы қызметін атқарушы болады да, қалғандары қайта шеңбер құрысып көздерін жұмады. Ойын осы тәртіппен жүре береді. "Күн мен түн" қимыл-қозғалыс ойыны. (дене шынықтыру) Мақсат-міндеттер: қимылдарды үстелсте білуді, есту зейінін дамыту. Еркін ойындар.		кетуге тырысады. Егер үзіп кетсе, бір баланы жетелеп апарып, өз тобына қосады. Үзе алмаса, өзі сол топта қалады. Ескерту: педагог ойын ойнау алдында қауіпсіздік ережелерін қайталап, нұсқау беру тиіс. Қимылды ойын: "Жел". (дене шынықтыру) Мақсат-міндеттер: табиғаттағы қатынастар тұжырымдамасын бекіту; мұғалімнің бұйрықтарын мұқият тыңдауға үйрету. Жеке жұмыс: (дене шынықтыру) Мақсат-міндеттер: допты жоғарыға, жерге лақтырып, қағып алуға үйрету.	тазартуға және қоршаған табиғатты аялауға тарту. "Өрмекші мен шыбын" қимыл-қозғалыс ойыны. (дене шынықтыру) Мақсат-міндеттер: түрлі бағыттарға, қимылдарды үлестіре жүріп, жүгіре білуге дағдыландыру; тепе-теңдікке, шыдамдылыққа тәрбиелеу. Балалар "өрмекшіні" санамақ арқылы тағайындайды. "Өрмекші" бала алаңның ортасында тұрады, балалар белгі бойынша бір шеттен екінші шетке өтіп кетпекші болады. "Өрмекшінің" міндеті - "шыбындарды" қолмен түртіп ұстап
--	---	--	--	--	---

	ішік) "ұшуға" кіріседі (көмбеден алшақтау жерге барып сақа үйіреді). Сақасы алшы түскен ойыншы бірден көмбедегі тігіулі асықты атады. Осылай болмаған жағдайда, асық ату, бәрі ұшып болған соң, бастапқы кезек бойынша жалғасады. Алысқа ұшқан мергендер тигізе алмаса, көмбеде қалған ойыншыға кезек тиеді. Көздеген асығына дәл тигізіп және оны көмбеге жиегін алып өлшегенде, үш табан артық қашықтыққа ұшырған ойыншы қашан келесі асыққа тигізе алмай қалғанша атауды жалғастыра береді.			Еркін ойындар.	алу. Көңілді шыбындар Жан-жаққа ұшады. Өрмекші бұрышта Қармағын жаяды. - Көңілді шыбындар! Зуылдап ұшындар! Д. Ахметова. Ойынның соңында "өрмекшінің" ұстап алғандарын санап алуға болады. Ойында екі "өрмекшіні" де тағайындап алуға болады. Мақсат-міндеттер: шашырап жүгіруді, белгі бойынша бағытты өзгертуді үйрету. Қимылды ойын: "Жылан" (дене шынықтыру) Мақсат-міндеттер: бір-бірінің қолдарынан ұстап жүгіруге,
--	---	--	--	-----------------------	---

	Болмаса атқан асығы үш табаннан аспай қалғанда ғана - ойынды тоқтатып, өзінен кейінгі ойыншыға кезек береді. Ұтылған бала ойыннан шығып қалады. Сөйтіп айналасы екі- үш айналымның ішінде әр көмбеден бір-бір жеңімпаз шығып, олар енді орталық көмбеде ақтық сайысқа түседі. Еркін ойындар.				жүргізушінің қимылын дәл қайталауға, бұрылыстар жасауға, кедергілерден өтуге үйрету.
Серуеннен оралу	Өз шкафын белгі бойынша тауып алуды, өз киімін өзі шешуді, өз қажеттері жайында айтуды үйрету. (мәдени-гигиеналық дағдылар, дербес әрекет)				
Кешкі ас	Тағамның атауын есте сақтау, тамақтану рәсімін жақсы ниетпен қабылдауға бейімдеу. "Кешкі асты таза ішуді, әдепті бала болуды үйренеміз". (мәдени-гигиеналық дағдылар)				
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды ойындар, үстел үсті ойындары, бейнелеу әрекеті,	Кітап бұрышында: өткен тақырыптар бойынша суреттерді қарау, сипаттау; ертегілерді есте жаңғырту, кейіпкерлердің сөздерін қайталау. (қарым-қатынас іс-әрекеті) Музыкалық аспаптармен ойындар. (музыка) Өнер бұрышында еркін тақырыптарға сурет салу, жапсыру, мүсіндеу, құрастыру. (шығармашылық іс-әрекет, бейнелеу іс-әрекеті)				

кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттер)	Логикалық ойындар, басқатырғыштар, санамақтар, домино ойындары. Пысықтау. (танымдық іс-әрекет, зерттеу іс-әрекеті) Табиғат бұрышын зерттеу, салыстыру, танысу, пысықтау жұмыстары. (зерттеу іс-әрекеті, қарым-қатынас іс-әрекеті)				
Балалардың үйге қайтуы (ата-аналарға кеңес)	Ата-аналарға кеңес: "Баланы өзіне-өзі қызмет етуге тәрбиелеу".	Ата-аналармен әңгімелесу: "Жазда ашық ауада серуендеудің маңызы".		Ата-аналарға кеңес: "Күн ваннасы деген не?"	Ата-аналар кеңес: "Күн соққысынан қалай қорғануға болады?"

Әдіскер:

А.А.Сулейменова